

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XIX. Responsio ad repraehensionem de reliquijs corporis Dominici, summa religione custodiendis, & de anathemate beati Petri in custodientes eas negligenter: & in eos, qui pallam, quae corpus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

tiam sine admixtione peccati exerceri: omne enim peccatum & peccati studium, carne perficitur. Hæc Methodius, & quæ sequuntur nē omnia ē Grego, conuertam. quæ satis declarant, quæ sint illa delicta, quæ Dauid propheta ait non posse intelligi, de quibus subiungit idem propheta, Ab occultis meis munda me domine: occulta enim & latentia vocat, quæ prius dixerat non posse intelligi, vt Paulus quoque dixit, Prophetam imitatus. Quæ si non dominata fuerint, dominantur autem, cum illis malis cogitationibus vtimur assentiendo: tunc, inquit, emundabor ἀπὸ μεγάλων ἁμαρτίας, id est, à peccato magno. magnum enim peccatum vocauit, quod nos mortale dicimus. Vt iam hæc sint, quæ & intelligi possunt ad declinandum: & si admissa fuerint, intelligi debent ad confitendum. qualia sunt, quæ proximè ex epist. Pauli recitauimus, quæ aditum regni cælestis prohibent, & quæ Dominus in euangelio dixit ex corde exire, & inquinare hominem, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemias. quæ si non necesse esset confiteri in specie, nec cognosci, & nisi de eiusmodi confessione peccatorum in specie Apostol. Ioan. dixisset, cum dixit, si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, vt remittat peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate, nunquam profectò Dominus in euangelio species peccatorum enumerasset: neq; Apost. Paulus idē in epistolis suis fecisset. Hactenus de apostolica doctrina confessionis in episto. Clementis, quam doctrinam ecclesia catholica per cunctum Orientem & Occidentem profitetur, cuius doctrinæ Apostolicæ multi alij cum Clemente testes sunt.

Psal. 18.

Matth. 15.

doctrina apic.

stolicæ de confessione, multi alij cum Clemente sunt testes, Diony. Areopag. in eccl. hier. ca. de piæ defuncti, in epist. ad Demophilum. Irenæus lib. 3. cap. 4. & lib. 4. cap. 9. Tertull. in libro de pœnit. Cyprianus sermo. 5. de lapsis, & lib. 3. epist. epistola 18. ad clericum. Athanas. in serm. super illud, Ite in castell.

Responsio ad repræhensionem de reliquijs corporis Dominici summa religione custodiendis, & de anathemate beati Petri in custodientes eas negligenter: & in eos, qui pallam, quæ corpus Domini tetigit, ad alios vsus transferunt: & quomodo ista contra scripturam Magdeburgen. repræhendant. Cap. 19.

Sed transeamus ad alia, quæ deinceps in eodem loco Magd. ad traditiones quoq; humanas, quas fingunt, retulerunt, vt de reliquijs, inquit, fragmentorum post cœnam Domini.]

Si isti nobiscum, & cū vniuersa ecclesia Orientis crederent, esse extra vsu sacramenti Eucharistiæ corpus Christi, vt patres & maiores eorum semper crediderunt, quicquid ad corporis Christi honorē & cultum, ac religionē pertinere videretur, æquè piè ac libenter amplecterentur. neque dubitassent vnquam, quin ecclesiastica consuetudo reliquias corporis Dominici in sacrario summa religione & diligentia custodiendi, Apostolorum insti-

tutio-

tutione digna esset, cui non solum in hac epistola, quã isti negant, testimonium Clemens tribuit, sed in 8. libro de constitutionibus Apostolorum, quas literis mandauit. postquam enim, cum Sacrum sit, ordine, qui interfuerunt, cum metu & reuerentia communicarunt: Diaconi, inquit, reliquias inferat eis παστοφóρια, id est, in thalamum. sic enim vocat sacrarium, in quo collocatur verus sponsum animarum nostrarum, idemque panis viuus, & conuiuium nuptiale mysticum, cuius communionem, diuinæ naturæ participes efficiamur. Nunc verò cum hoc Luterani non credant, consequens est, ut culturam panis communis, ut ipsi sentiunt, & custodiam eius religiosam anathemate sancitam, ad traditiones hominum, quæ cum scripturis sanctis non consentiunt, referant. Quorsum enim, inquit, panis cibus, qui in peram & arcam, & in sinum condi potest & solet, & in popina, & in stabulo edi, in sacrario seruandus sit? Quæ istæ religio, vel potius superstitio? Conuenit itaque in istos, quod idem Clemens in libro 2. historiarum de disputationibus Petri cum Simone Mago, scribit dixisse beatum Petrum de Philosophis Græcorum. πολλά καὶ διάφορα ἔδογματίσαν τὴν οὐκείαν τῶν ὑποθέσεων ἀκολουθίαν ἀληθείαν εἶναι νομίσαντες, οὐκ εἰδότες ὅτι αὐτῶν ψευδεῖς ἀρχὰς ἑαυτοῖς ὄρισσάμενων, τῇ ἀρχῇ αὐτῶν τὸ τέλος συμφωνίαν εἰληφεν ὅθεν δεῖ τὰ πάντα παρελόμενον μόνω τῷ τῆς ἀληθείας πιεῖν ἑαυτὸν προφήτη. Interpretemur Latine: Multa, inquit, & varia tradiderunt, arbitrati id verum esse, quod erat materiæ siue argumenti consequens. latuitque eos, quia falsa principia sibi statuerunt, extremum cum ipsorum principio conuenisse. Quare oportet, omnibus sublatis, soli vero prophetæ seipsum committere & concedere. Sic igitur Magdeburgensibus. euenit, quia hoc principium cum reliquis Luteranis sibi constituerunt, non esse corpus Christi in sacramento Eucharistiæ extra usum eius, quod consequens erat, id verum esse putauerunt: id est, non esse in sacrario seruandas reliquias fragmentorum, neque qui non seruaret, puniendum, non intelligentes, quia falsum principium sumpserunt, eius principij consequens esse hoc extremum, quod veritati repugnat. quare oportet eos scripturis sanctis credere, quæ corpus Christi extra usum communionis esse docent: ex quo efficiatur, ut ad salutem animarum, qua decet religione necessariò seruandum sit, nè vilius cum decedendi de vita tempus instat, extremo viatico, & maxime omnium necessario priuetur, ut Synodus Nicena canone 13. statuit. cum sepè accidat, ut propter tempus, vel locum, vel ægrotum ipsum, fieri sacrificium non possit, ut tunc ægrotus communicet, nisi ex ecclesia viaticum afferatur. Prophetans ergo Esaias de hostijs noui testamenti, & filios, inquit, aduenæ, siue alienigenas, ut est apud septuaginta, qui adheret Domino, ut colant eum, & diligant nomen eius, ut sint ei in seruos, & omnem custodientem sabbatum, adducam illum in montem sanctum: & lætificabo eos in domo orationis meæ. & subiungit: Holocausta eorum, & victimæ eorum

Ex altera editione librorum clementis, de qua Rufinus in prologo meminit.

Esa. 56.

eorum placebunt mihi super altari meo, quia domus mea, domus orationis vocabitur cūctis gentibus: sic enim est apud septuaginta. Quem locum ita interpretatur beatus Cyrillus, vt probet necessariò hæc ad tempus noui testamenti, & ad ecclesiam nostram pertinere, & de ea hoc loco Esaiam pphetasse. Loquitur enim (inquit) cum gentibus, quæ per fidem coniunctione spirituali cum Deo copulantur, qui gloriam suam in obsequio ac seruitio Dei sitam esse volunt: & nomen Dei ita amant, vt iugum regni eius omni obedientia subeant, nec ampliùs deos alienos sequantur: qui ita seruant sabbata eius, scilicet Christi, vt non prophanent ea: sabbatizant enim spiritualiter, quia ingressi sunt in requiem Christi. Huiusmodi ergò alienigenas promittit introducere in montem sanctum, id est, in ecclesiã noui testamenti, cūm alioquì, inquit, prohiberet lex alienigenis ingressum in templum: Non ingrediatur, inquit, Ammonites & Moabites in ecclesiã Dñi. At Christus, qui in nouitatem spirituales omnia transtulit, in montem sanctum, id est, in ecclesiã introducit alienigenas. Hæc ille. Cūm igitur de domo sensibili orationis, id est, de ecclesia noui testamenti pphetet Esaias, in quam omnes gentes per fidẽ vocata, sensibilibiter ingressuræ erant, sicut Dñs in euangelio de domo quoq; sensibili interpretatus est, cūm aduersus eos, qui templum prophanabant, hunc Esaiæ locum citauit. quod non solum propter templũ vetus Prophetam dixisse, sed etiam propter templũ noui testamenti idem Dñs exposuit: consequens necessariò est, vt altare quoq; de quo hîc propheta Esaias, non sit intelligendũ altare cordis spirituale, sed ecclesiæ altare sensibile, super quod holocausta & victimæ impositæ, placebunt Deo. Deindè, cūm hæc, quæ sunt super altare, & placet Deo, iubeat Propheta comedere, cõsequens necessariò est, si corpus Christi cõsum cõmunionis, id est, anteq̃ communicarent: aut si non fuit, neq; tunc est, cūm cõmunicant, siquidem ad comedendum ea, quæ posita super altare iam placebant Deo, inuitantur à Propheta, cūm subiūgit: Omnes bestię agri venite, comedite omnes bestię syluæ. Sic enim appellat Gentiles, de quorũ vocatione propheta. Sic etiã hunc locũ idem grauisissimus author Cyrillus in comment. suis in Esaiam, interpretatus est. Interpretemur Latine: Quòd si gētes, inquit, nomine bestiarũ designat, & meminit, dicamus, dictũ esse ijs à Deo, Venite, & comedite, quod quidẽ, inquit, significat tribuisse eis omnẽ copiam sacrorũ charismatũ, & viuificam mensam apposuisse. Comedunt enim panem vitę effecti participes Christi, & concorporales sacramentis eucharistiæ, vt lætè dicant, Dñs pascit me, & quæ sequuntur. Quia verò dixerat ppheta de pane illo cœlesti, id est, de corpore Christi, Venite, & comedite: rursus de vino mystico prophetans, id est, de calice sanguinis, subiūgit: Sumamus vinũ, & impleamur ebrietate. Significat hæc diuina ebrietas, vt Gregorius Nyssenus in cõmentis. Canticorum, cap. 5. ait, ecstasim, id est, mutationẽ in meliorẽ statum, & mysteriorum cõgnitionem:

Cyrillus.

Deut. 23.

Matth. 21.

Sicut propheta
tauit Esai. de
domo oratio-
nis sensibili in
nouo testamẽ-
to, sic in eodẽ
loco de hostia
corporis Chrĩ
sti posita su-
per altare an-
tẽ usum com-
munionis.

Psal. 22.

Greg. Nyss.

R r r

gnitionem:

gnitionem: hæc enim ijs, qui digni sunt, ille cælestis potus cõfert, aut significat, vt diuinus Dionysius in epistola ad Titum notauit, infinitam omnium bonorum diuinorum affluentiam: & ecstasim, siue excessum intelligendi excellentiam Dei, quæ omnem superat intelligentiã: huiusmodi ebrietatem efficit præclarus ille calix. Sequitur deinde: Et erit sicut hodiè, sic & eras: significat non consumi, aut mutari hunc cibum & potum mysticum instar terreni cibi & potus. nõ enim est cibus aut potus, qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, vt Dñs dixit. Viderur mihi mirificè hunc locum explicare, quod ait beatus Cyrillus in epistola, quam ad Calosyrium scripsit, *μαίνονται γεμὴν οἱ λέγοντες ἀπρακτον εἶς ἁγιασμόν τὴν μουσικὴν εὐλογίαν εἶς ἀπομείναι λέγεινον αὐτῆς εἰς ἑτέραν ἡμέραν, οὗ γὰρ ἀλλοιοῦται ὁ χρεῖστος, οὐδὲ τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα μεταβληθήσεται, ἀλλ' ἡ τῆς εὐλογίας δύναμις καὶ ἡ ζωοποιὸς χάρις διηνεκῆσ ἐσὶν ἐν αὐτῷ.* Interpretemur Latine: Insaniūt, inquit, qui aūt, mysticam benedictionem non valere ad consecrationem, vt remaneant reliquæ eius benedictionis in alterum diem: non enim alteratur Christus, neq; sanctum eius corpus mutabitur: quin potius virtus benedictionis & viuificagratia, perpetua est in eo. Sed demonstramus adhuc ex euangelio ipso, esse corpus Christi in hoc mysterio extra vsum. ait enim Lucas: Et accepto calice, gratias egit, & dixit, Accipite, & diuidite inter vos: non hoc dixit de calice typico & legali, sed de mystico, quod satis declarat Euangelista illis verbis: Gratias egit, & dixit, Accipite, & diuidite inter vos. calicẽ enim benedictionis dedit discipulis. Et de hoc eodem calice dixit Matthæus: Et accipiens calicem, gratias egit, & dedit illis, dicens, Bibite ex hoc omnes. Et Marcus similiter: gratias agens, dedit eis. pro quo Lucas dixit, Accipite, & diuidite inter vos. quare cùm iterum dicit Lucas, Similiter & calicẽ, postq̃ cœnauit, dicens: Hic est calix nouum testamentum in sanguine meo, qui p̃ vobis fundetur, de eodem calice dixisse, de quo paulò supra, satis significauit articulo, quo vsus est, dicens τὸ ποτήριον, cùm tamen primo loco dixisset ποτήριον sine articulo, sicut dixerat ἄρτον item sine articulo. Notauit hoc etiã Leontius Aetolius in commentarijs huius euangelij his verbis, καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τοῦ ἄρτου ἐμφαντικῶς, ἵνα τὸ προαιρημένον νοήσῃς οὐ μὴν ἄλλο παρὰ τὸ πρῶτον, οὐπερ ἐπιτρέπει μεταλαβεῖν μετὰ τὴν τοῦ ἄρτου μετάληψιν, ὃ καὶ λαβὼν εἶπε τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ ἁίματί μου τὸ ὑπερ ὑμῶν ἐκ χειρὸς νόμενον.

Igitur quia prius dixerat Lucas de hoc calice mystico gratias egisse Dominum, & dixisse, Accipite, & diuidite inter vos, idcirco cùm secundo loco iterum de eodem calice dicit, Similiter & calicem, postquam cœnauit, dicens &c. nõ dicit ampliùs, Gratias agens: nec, Accipite: neque, Dedit, sicut alij duo euangelistæ dixerunt, quia iam dixerat prius. De cœna enim illa legali nullus euangelista sic locutus est, vt diceret, dedisse Dominum discipulis, aut gratias agentem dixisse, Accipite, sed manducantibus illis &c.

Cm

Cum ergo de calice mystico dixerit, Accipite, & diuidite inter vos, consequens necessariò est, vt extra vsum bibitionis sit mysterium sanguinis Christi: siquidem prius est diuidere, & postea bibere id, quod diuiditur ei, qui bibit: sicut prius est dare, quam accipere quod datur. Quare si dedit corpus suum discipulis, similiter necesse est, vt ante vsum, id est, antequam acciperetur à discipulis & comederetur, esset corpus Christi. quòd si non erat necesse sic intelligere, vt scilicet cum calix diuiditur bibendus ab his & illis, iam tunc sit calix sanguinis, quomodo Paulus Samosatensis ex eo quod legebat apud Lucam, Et diuidite inter vos: & illud, Qui pro vobis fundetur, concluderat, sanguinem Christi in mysterio esse passibilem & corruptibilem, vt hominis tantum, quasi hic diuidi sanguinem, esset corrumpi: in quo quidem etiam hæreticè errabat, illud tamè melius, quam Luterus, intellexit, esse calicem sanguinis antequam bibatur, scilicet ex quo mysticè benedictus est, vt diuidatur communicaturis. Ac rursus, si tunc, cum diuiditur calix ante bibitionem, nondum est sanguis Christi, quomodo Dionysius Alexand. confutans hunc Pauli Samosatensis errorem in epistola illa eruditissima, de qua Hieronymus quoque in libro de ecclesiasticis scripturis cum summa laude meminit, non negauit corrumpi, quia nondum sit sanguis Christi, cum diuiditur, aut effunditur ante bibitionem? sed negauit corrumpi, quia sit (inquit) sanguis Dei viui, qui non magis corrumpatur, quam spiritus sanctus, de quo scriptum sit in Actis: Et apparuerunt dispersitæ linguæ: & Propheta, Effundam, inquit, de spiritu meo. Hæc Dionysius. Illud etiam (vt hoc obiter obseruetur) quod antecessit, Dico enim quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. de Pascha quoque mystico dictum est. siquidem de hoc dixerat, Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. nec enim de solo pascha typico & vmbatili Iudæorum sic locutus esset, vt diceret, desiderio desiderasse manducare illud antequam pateretur, sed potius de illo, in quo nostra salus continebatur, quam tanto desiderio desiderauit, vt pro ea mortem subire desideraret: & in ipsius mortis commemorationem hoc desiderabilissimum pascha nobis in fine relinqueret. Denique hoc pascha dicit, de quo Paulus: Pascha, inquit, nostrum immolatus est Christus: Sic quoque intellexit B. Chrysostomus in homilia de ieiunio primi paschæ: Pascha, inquit, non est ieiunium, sed est sacrificium, id est, est sacrificium, quod fit in vnaquaque synaxi, sic vocat conuentum ad Missam, & subiungit, sicut Paulus ait, Pascha nostrum immolatus est Christus. idcirco idem Apostolus postquam Corinthios propter incestum illum, de quo gloriabantur, reprehenderat, & postquam illum excommunicauerat, hortans eos ad expurgandum fermentum malitiæ, id est, deponendam corruptionem peccatorum, & ad faciendam mundam conscientiam, vt dignè pascha mysticè manducarent, opportunè & accommodatè ad propositum meminit de azymo, in quo consecrauit Dominus, Expurgate, inquit, vetus fermentum, vt sitis noua conspersio, sicut estis azymi: etenim pascha no-

Error Pauli Samosatensis de sanguine Christi mystico corruptibili.
Hoc saltè melius Paulus Samosatensis. quàm Luterus quòd calicem sanguinis confitebatur antequam biberetur.
Act. 2.
Ioel. 2.

Luc. 22.

I. Cor. 5.

Luc. 22.

1. Cor. 13.

1. Ioan. 3.

Luc. 22.

strum immolatus est Christus: itaque epulamini in azymis syceritatis & veritatis. Immolatio enim cruenta in cruce, non habuit azymos, sicut habuit immolatio incruenta in mensa, de qua dicit nunc Apostolus: Etenim pascha nostrum immolatus est Christus: epulamini in azymis &c. Dominum imitatus est, cum ait in euangelio de hoc ipso Pascha: Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. de quo subiungit statim: Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, significans (vt ait Leōtius Aetolius) se non passurum esse iterum, sed semel passum, semel tradidisse nobis hoc mysterium. illud verò, Donèc impleatur in regno Dei, satis declarat, non de typico solo pascha, sed de mystico eum loqui. Vt enim umbra non impletur, sed euacuatur, vt ita dicam, succedente veritate corporis: sic typicum pascha non est impletum, sed euacuatum potius in euangelio. Ac rursus, sicut iustitia non occidendi, vt lex iubebat, impletur in euangelio per iustitiam non irascendi, vt iubet euangelium, quia ad illam accedit hæc: & iustitia diligendi proximum fit maior, & impletur per iustitiam diligendi inimicos: similia enim similibus comparantur & augentur: & rursus iustitia diligendi secundum charitatem beatorum, est adhuc in cælo per iustitiam diligendi secundum euangelium, implenda quia charitas non excidit, sicut Apostolus ait: si hoc mysticum pascha implendum esse dicit in regno Dei, quia scilicet qui in hoc mysterio nunc sub aliena specie videtur, videbitur in regno Dei, sicuti est, vt beatus Ioannes ait: & q̄ hîc vix & à paucis gustatur, quam suavis sit, in regno Dei ab omni specie ac gloria videbitur & gustabitur. Accedet itaque illa tunc in regno Dei reuelatio gloriæ cælestis, quæ nobis implebit, quod hîc propter statum infirmitatis nostræ capere nō possumus. Item, sicut de hoc mysterio sub specie panis dixerat, Ex hoc non manducabo illud, donèc impleatur in regno Dei: sic etiam de eodem mysterio de altera specie (id est, vini) loquens, postquam dixit repetens per recapitulationem, quod paulò supra in calice prætermissum erat, scilicet: Et accepto calice, gratias agens dixit, Accipite, & diuidite inter vos: subiungit, Dico enim vobis, quia non bibam de generatione vitis huius: donèc regnum Dei veniat: quod quidem eodem pertinet, quò illud superius, Ex hoc non manducabo illud, donèc impleatur in regno Dei: vt admoneret, scilicet, semel se passurum: & semel, antequam pateretur, in memoriam passionis suæ se hoc nobis mysterium tradere, quod nos quotidie in commemorationem eius celebramus. Nobis enim noui testamenti ministris dixit, Hæc quotiescunquē feceritis, quæ ipse scilicet in nocte illa fecit. Genimen itaque vitis, vocauit vinum illud mysticum. Vt enim dicitur vinum propter speciem tantum vini, siue imaginem vel signum, quod relictum est in odore, colore, & sapore, & alijs qualitatibus vini, sic eadem ratione est & dicitur genimen vitis, quod quidem genimen cum sit substantialiter sanguis Christi, ipso Domino dicere, Hic est sanguis meus

meus noui testamenti. non enim dixit, hic sanguis meus, & hoc vinum me-
 um noui testamenti: consequens necessariò est, non esse ibi substantiam vi-
 ni. Sed hactenùs ex scripturis demonstratum fit, esse corpus Domini in my-
 steriorum extra vsu: demonstratum item ex Apostolica constitutione, quæ
 in lib. 8. Cle. const. Apost. scripta est de reliquijs mysticis corporis Domi-
 nici in sacrarium inferendis ad custodiendum. sic enim ait, vt iterùm repe-
 tam, postquam omnes communicauerint, inferant, inquit, diaconi reliqui-
 as, quæ superfunt, in pastophorion. nunc vocant tabernaculum, in quo
 asseruantur reliquiæ ista sacrosanctæ. Synodus quoquæ Nicæna, quam vos
 Magd. scio in honore habetis, testimonium dicit contra istud vestrum do-
 gma, in quo traditis non esse corpus Christi extra vsu & manducatio-
 nem. iubet enim inter diatypotes, quæ in fragmentis eius Synodi Græcæ fe-
 runtur, vt cogitatione nostra fursùm erecta, fide intelligamus κείναι ἐπὶ τῆσ
 ἱερῶσ ἐκείνησ τραπέζησ τὸν ἄμῶν τῶ θεοῦ τὸν αἶροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου
 ἀθύρωσ ὑπὸ τῶν ἱερῶν θεύμενον, καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ αἶμα. Id est, vt credamus,
 inquam, positum esse in illa sacra mensa agnum Dei, qui tollit peccata mū-
 di, qui sine maculatione sacerdotibus immolatur. at cū est super altare,
 nondū sumitur: est igitur corpus Domini, extra vsu, in sacramento.
 Non latuit Caluinum hic locus, quem in suis institutionibus deprauare
 voluit, decurtando partem, id est, reticendo, vt à nobis libro tertio de do-
 gmaticis characteribus verbi Dei, iterùm notatum est. Item S. Nilus Chry-
 stomi discipulus: μετὰ δὲ, inquit, τὰσ φοβεράσ ἐκείνασ ἐπικλήσεισ καὶ τὴν
 ἐπιφώτισιν τοῦ ζωοποιοῦ πνεύματοσ οὐκ ἔτι λιγὸν ἄρτον καὶ κοινὸν οἶνον τὰ ἐπι-
 τεθειμένα τῆσ ἁγίᾳ τραπέζῃ πιστεύομεν εἶναι ἀλλὰ σῶμα καὶ αἶμα τίμιον χριστοῦ
 καθαρίζον φόβω καὶ πόθῳ μεταλαμβάνοντασ καὶ ζωῆσ αἰωνίου κληρονόμοσ ἐρ-
 γαζόμενον. id est, post inuocationem illam tremendam, & aduentum spiri-
 tūs sancti viuifici, non iam nudū panem & commune vinum, sancta illa
 mensæ imposta credimus esse, sed corpus & sanguinem preciosum Chri-
 sti, quæ eos purgant, & hæredes vitæ sempiternæ faciunt, qui cum timore
 & desiderio communicant. Præterea beatus August. in psal. 98. De carne
 Mariæ, inquit, carnem accepit: & ipsam carnem ad manducandum in salu-
 tem dedit. Nemo autem illam carnem māducat, nisi priùs adorauerit, &c.
 Deindè est in concilijs Vormatiensi, Aurelianensi, Matisconensi secundo,
 renouata hæc de reliquijs corporis Domini diligenter custodiendis con-
 stitutio. Cū ergò tum scriptura sancta, tum Apostolica constitutio non
 solū in epistola Clementis, quam isti negant, sed in 8. libro de Apostolicis
 constitu. scripta, qua vsque in hodiernum diem ecclesia totius Orientis &
 Occidentis summa religione vtitur, tum sancti patres & ecclesiæ catholice
 doctores, tum ecclesiastica concilia, peracta consecratione venerabile cor-
 pus Christi in sacro altari esse, & à sanctis Angelis ac fidelibus Christianis
 adorari, & peracta item communionem, idem corpus remanere & seruari

Constitutio
 Apostolica de
 reliquijs S.
 Eucharistiæ
 seruandis.

Conc. Vormas-
 cien. Aurelian-
 nen Matiscō.
 de reliquijs
 corporis Dos-
 mini diligen-
 ter seruandis.

Quot quan-
 taq; presentia
 Christi in Eu-
 charistiæ ane-
 te ipsum com-
 munionis vsu
 te simonia.

Vno spiritu testentur, quis hunc locum epistolæ Clementis, dereliquis
 Dominici corporis diligenter custodiendis reprehendere poterat præter-
 Quotidiè da- quàm Magdeburgenses, qui fidem ecclesiæ catholicæ negauerunt? cum hanc
 mones in nos interim neque dæmones ipsi negare audeant, quos quotidie in nostris ener-
 gis energus gumenis ad altare adductis, sentimus horribili fremitu ac vlulatu confi-
 teri tremefactos, præsentiam corporis Domini in altari positi. Iam verò
 mens horris bili fremitu quòd transgressoribus huius constitutionis de reliquijs istis diligenter cu-
 præsentiam stodiendis, pœnam anathematis à beato Petro constitutam esse Magde-
 corporis Chri- burgenses accusant, non solum hoc faciunt, vt iterum dicam, quòd non
 sti in altari credunt esse ibi corpus Christi, sed quia, vt etiam supra dixi, non intelligunt
 positi conside- isti quorsum apud nos, qui credimus, excommunicatio ista siue anathema
 tur. pertineat: eodem enim pertinet, quòd excommunicatio illa canone Apost.
 8. sancita in eum, qui non communicat: Si quis, inquit, episcopus aut pre-
 sbyter, aut diaconus, aut vllus ex Clero, facta oblatione, non communica-
 uerit, dicat causam, vt si idonea sit, veniam ferat: si non dicat, excommuni-
 cetur, tanquam qui noccat populo, & quòd suspicionem iniecerit contra
 eum, qui obtulit. Hactenus canon. Eadem ratione intelligimus nos statu-
 tum esse à beato Petro anathema presbyteris & diaconis, si negligenter san-
 ctam Eucharistiam seruauerint, vel dispensauerint, quòd huiusmodi neg-
 ligentia ad detrimentum populi spectet: prebetur etiam suspicio, quòd
 non credant esse ibi corpus Christi, qui ita negligenter & indecore illud
 tractent. Idem dicendum est de ratione anathematis in eos ministros eccle-
 siæ, qui palla, quæ super altare posita, corpus Domini tetigit, ad tegendum
 mortuum, aut ad induendum abutantur. Etenim si caro victimæ veteris
 testamenti, vestem tangens, eam sanctificabat, iuxta quæstionem positam
 sacerdotibus apud Aggæum prophetam, & fimbria vestis Dominicæ pro-
 pter corpus, quòd illa vestis tangebatur, tantæ sanctitatis erat, vt hæmorrhoi-
 ssam per fidem sanaret: carebit ne sanctitate palla super altare posita, quam
 caro Domini nostri sub specie panis tangit? Quòd si ita sanctificata est palla
 propter corpus Domini, an non præbebit suspensionem contra corpus ipsum
 Domini ad detrimentum populi, qui illa ipsa palla ad alios vsus abutatur?
 Rursus si palla quantum non tetigerit corpus Domini, tamen iam ad hoc
 per preces & benedictiones dedicata est, ac cætera etiam vasa ad ministeri-
 um sacri altaris per sacras item benedictiones deputata, sanctificata sunt &
 dicuntur secundum idioma scripturæ, vt cum ait, Sanctifica mihi omne
 Exo. 13. primogenitum masculinum: pro eo quòd est, ἀνάστατον ὀνομασθέν, id est, de-
 putata, siue, adscribe, & dedica mihi: sic enim sancti patres verbū ἀνάστατον hoc
 loco interpretantur: an non docet ratio honestatis ecclesiasticæ, vt quæ sic
 ad ministerium ecclesiæ iam deputata sunt, non nisi à deputatis ad id mi-
 nisterium, liceat tractari? Quòd si ita est, qui contra facit, aut faciendum es-
 se iudicat, nonne contra Paulum Apostolum facit & iudicat, qui dixit,
 1. Cor. 14. Contra scri- pturam faci- Omnia honestè & secundum ordinem ecclesiæ fiant? quòd quidem quia
 late

latè patet, non debuit singulatim de vno aut alio genere dicere, sed maluit in vniuersis, quæ in ecclesia fiunt, honestatem & decorum vno verbo sancire, vt quicquid huiusmodi vos & alij vestri similes singulatim reprehenderitis, nos Pauli regulam generalem obijceremus, cum ait: Omnia honestè & secundum ordinem fiant in vobis Corinthijs, id est, in ecclesia Dei. Cur igitur, qui semper verbum Dei iactatis, hoc verbum Dei negligitis, & contènitis, inmodò quod grauius adhuc est, accusatis? Accusatis enim, dum quod secundum illud ipsum verbum fit, reprehenditis. Benè de vobis dixit beatus Petrus, audaces, vobis placentes, qui sectas non metuitis introducere blasphemantes. Dicite mihi, quos nec illi digiti quasi manus hominis scribentis, nec illa interpretatio Danielis de vasis domus Domini non prophanè tangendis, nec à quibus non decet, tractandis & vtendis, nec interitus Baltasaris regis Babylonis quicquam mouent: Quis apud vos, qui fit medio ceteris æconomicus, omnia domus suæ vasa ab omnibus tractari, vbique poni aut seruari patiatur? Quod ergò ratio æconomici decori, domi tuæ non patitur, in domo Dei patiatur? seueritatem verò pœnæ anathematis, quam hîc quoquè isti accusant, defendit etiam ratio scandali grauis ad detrimentum populi pertinentis, tum propter exemplum, quo populus ad contemptum rerum sacrarum inuitatur: tum propter suspicionem, in quam venit, qui hoc committit. Accedit huc, quòd eo tempore, cum hæc sanciri cœperût, ea supplicij seueritate opus erat, quia fieret, quod de seuerissimo illo supplicio Ananix & Sapphiræ in Actis Apostolorum scriptum est, vt esset ecclesiæ ad cauendum, propositum exemplum: Et factus est, inquit, timor magnus in vniuersa ecclesia, & in omnes, qui audièrunt. Sed satis hæc sunt, quæ hæctenus hoc lib. quarto executi sumus: vt libri magnitudo modum non excedat, & nos aliquantum interquiescentes, in quintum ingrediamur.

unt, qui quæ ad ministerium ecclesie deputata sunt & dedicata, ad alios vsus transferunt.

Scripturam accusat, qui quod secundum scripturam fit, accusat.

1. Pet. 2. Dan. 5.

Act. 5.

